

Asia: VN/14593/2020

Hallituksen esitys työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi

1. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi

- Millaisia vaikutuksia esitetyillä muutoksilla ennakoitte olevan toimintanne?
- Onko esityksessä tunnistettu teidän toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset?

ELY-keskuksia koskevia vaikutusarvioita hallituksen esitykseen ei juuri ole sisällytetty. ELY-keskusten näkökulmasta TE-digi -hankkeen kokonaisuuden kannalta merkityksellisiä ovat erityisesti palveluhankintoihin ja niiden sopimuksiin, työllisyysmäärärahan käyttöön ja seurantaan, maksatuksiin, palveluiden laatuun, asiakasennakointiin ja -seurantaan liittyvät menettelyt ja tietojärjestelmäratkaisut. Hallituksen esitykseen olisi keskeistä tässä vaiheessa täydentää vaikutusarvioita erityisesti ostopalveluissa käytettävien palveluntuottajien asiakastietojen ja palvelukokonaisuuksien osalta sekä liittyen palvelusopimusten kytkemiseen TE-hallinnon digitaalisiin järjestelmiin ja tarvittaviin ohjaaviin säädöksiin.

TE-palveluissa on toteutettu erilaisia pilottikokeiluja työnantaja-asiakkaisiin ja henkilöasiakkaisiin sekä palveluntuottajien kanssa toteutettaviin hankintoihin ja kokeiluihin liittyen, ml. tulospalkkiomallit. URA-järjestelmän käytettävyyden on ollut tältä osin puutteellista eikä palvelujen vaikuttavuuden arviointi sen avulla ole ollut suurissa asiakasvirroissa mahdollista. On keskeistä, että TE-digi -hankkeen kehitystyössä sekä sisällön että määrärahatarpeen kokonaisuudessa otetaan huomioon erilaisten kokeilujen vaikuttavuuden arvioinnin mahdollisuudet.

Hallituksen esityksessä tulee huomioida, että ELY-keskuksilla pitää olla työnhakuprofiilien tietovarannon käyttömahdollisuus lakisääteisten ja tulossopimusten mukaisten ennakointi-, osaamisen kehittämisen ja muiden työllisyystehtäviensä hoitamisessa.

URA-järjestelmän poistuminen ja uuden tietojärjestelmän käyttöönotto tapahtuu rinnakkain vaiheistetusti arviolta parisen vuotta. TE-viranomaisnäkökulmasta se tarkoittaa kahden eri tietojärjestelmän käyttöä samanaikaisesti ja myös henkilöresurssien suuntaamistarvetta kahteen järjestelmään ja perehtymiseen. Samaan aikaan TE-toimistoissa ja kunnissa valmistellaan pohjoismaisen työvoimamallin käyttöönottoa, joten aikataulun osalta tilanne on haastava ja todennäköisesti heijastuu asiakaspalveluun.

KEHA-keskus vastaa uusien tietojärjestelmien perehdytyksestä myös kunnille, mutta käytännössä perehdytystoiveita kunnista tulee myös TE-toimistoille ja ELY-keskuksille kuten kuntakokeilujen alkaessa on tapahtunut. TE-toimistojen ja ELY-keskusten resurssitarpeita kuntien perehdytykseen ei ole huomioitu esityksessä.

2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

2.1

1 luku Yleiset säännökset

-

2.2

2 luku Työnhakija

-

2.3

3 luku Työnvälitys

-

2.4.

12 luku Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

-

2.5.

13 luku Asiakastietojen käsittely

-

2.6

13 a luku Palvelualusta

Työnhakuprofiilien tietopalvelualustan ylläpitoon ja mm. profiilien sisällön valvontaan liittyvä tehtävä on luonteva KEHA-keskukselle. Tehtävästä saattaa kuitenkin tulla resurssia vaativa kokonaisuus ja hallituksen esitykseen sisällytetty etukäteislinjausten ja ohjeistuksen laadinta työnhakuprofiileja tekeville työnhakijoille on kannatettavaa. Valvontaa varten tarvittaneen myös KEHA-keskuksen omat prosessikuvaukset ja yhteydenpitomenettelytavat TE-toimistojen ja kuntakokeilujen kanssa, jotta valvonta toimii etupainotteisesti ja tasapuolisesti eri puolella Suomea.

2.7

14 luku Muutoksenhaku

-

3. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

3.1. Huomionne koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 14 ja 18 §:ään ehdotettavia muutoksia? (2. lakiehdotus)

Kuntakokeilujen kuntien rooli tietojen käsittelijänä ja rekisteripitäjänä on ollut epäselvä. Hallituksen esitykset siltä osin ovat keskeisiä ja täsmentäviä ml. yhteisrekisterinpitäisyys. Esityksen mukaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevat kunnat määriteltäisiin yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjiksi omien asiakkaidensa tietojen osalta. Esityksessä asiaa on syytä selkeyttää, vaikuttaako asiakkuuden siirtymisen ajankohta tulkintaan rekisterinpitäjästä, jos asiakkuus muuttuu kuntakokeilun ja TE-toimiston välillä. Asiakkuuksia siirtyy TE-toimistosta kuntaan jatkuvasti.

Käyttöoikeuden myöntäminen kokeilualueen kunnan tai kuntayhtymän henkilöstöön kuuluvalle viranhaltijalle edellyttää, että tehtävät tai laissa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyvät valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtävät muodostavat vähintään puolet käyttöoikeuden hakijan tehtävänkuvasta. Kuntien näkökulmasta vaatimus puolesta tehtävänkuvasta on aiheuttanut jonkin verran käytännön ongelmia kuntakokeilujen toiminnassa ja henkilöiden tehtävänkuvissa ja sijaistuksissa. Mikäli kuntakokeilulain muuttaminen tältä osin on tässä yhteydessä mahdollista, vaatimusta voitaisiin keventää kuntien toivomaan suuntaan.

4. Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

4.1 Huomionne koskien työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin ehdotettavia muutoksia? (3. lakiehdotus)

-

5. Muut huomiot

5.1 Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksestä?

TE-digihankkeen kustannukset viime vuosina ovat olleet merkittävät mm. peruuntuneiden maakuntauudistuksen ja kasvupalvelu-uudistuksen vuoksi suhteessa hankkeen valmiusasteeseen. TE-palveluiden kenttä uudistuu edelleen. TE-toimintakenttään yhdistyy jatkuvasti tietotalustojen ja erilaisten kumppanuuksien ja sopimuksien kautta myös yksityisiä palveluntuottajia, joiden tulisi olla mukana TE-digin hankkeessa mukana muutenkin kuin Työmarkkinatori -palvelualueen kautta. Toivottavaa olisi, että tietojärjestelmät, tietovarannot, tiedonhallinta ja -rekisteriasiat sekä tietopalvelualueet saataisiin ehyeksi kokonaisuudeksi mahdollisimman nopealla aikataululla.

Nykyisellään jatkuvasti haasteena on asiakkaan tietojen jakaminen. Mm. palveluntuottajan mahdollisuus saada tietoa asiakkaasta ja jakaa sitä on hyvin vähäinen. Siten yhden palvelun tulos ei siirry seuraavan palveluntuottajan tietoon. Tulevassa pohjoismaisessa työvoimapalvelussa on entistäkin tärkeämpää, että asiakkaan palveluprosessista luodaan mahdollisimman yhtenäinen. Tällöin käytettävät ostopalvelut pitää saada tukemaan prosessia täysimääräisesti. Asiakas turhautuu, jos hän parin viikon välein käy läpi tilanteensa TE-virkailijan kanssa ja siinä välissä selittää kaiken myös esim. valmennuspalveluiden tuottajalle. Asiakkaalla tulisikin olla jatkossa mahdollisuus hallinnoida tietojansa siten, että hän itse voisi määrittää jakaako osia niistä palveluntuottajille ja muille kuin TE-viranomaisille. Tällaista asiakkaan omien tietojen hallinnointia on onnistuneesti käytetty jo mm. Foredatan osaamiskartoituspalvelun yhteydessä.

Määttä Hanna
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus